

na vyklizení. Soud první stolice neodmítl výpověď usnesením (§ 261 první odstavec c. ř. s.), nýbrž zrušil ji rozsudkem, což se děje pouze k námitkám hmotněprávním. Soud první stolice se jen nepřesně a nesprávně vyjádřil, že tak činí pro nepřipustnost pořadu práva. Nemusil se tudíž odvolací soud obíratí otázkou přípustnosti pořadu práva, naopak správně jednal, obíraje se jen tím, zda jest nárok žalobců opodstatněn po stránce hmotněprávní. Rozsudek jeho lze bezpečně přezkoumati a není tu zmatečnosti podle § 477 čis. 9 a 503 čis. 1 c. ř. s.

Jde ještě o právní posouzení věci. Odvolací soud ve shodě s rozhodnutími čis. 4285, 5430 a 6892 sb. n. s. dovodil, že vypovídaný byt není náhradním bytem po rozumu § 32 cit. zákona čis. 44/1928, a stačí v tomto směru poukázati na důvody napadeného rozsudku. Podle § 1 j. n. a § 1 nesp. říz. jsou předpisy o tom, které věci jest vyřídití v řízení sporném a které v řízení nesporném, povahy rozkazovací, a nelze dohodou stran přesunouti hranici mezi sporným a nesporným řízením. Tudíž dohodou, soudy nižších stolic zjištěnou, že žalovaný má míti v novém bytě táž práva jako v bytě dřívějším, nestal se nový byt bytem podléhajícím zákonům o ochraně nájemníků. Ale oně dohodě nelze, jak dále, a to správně, usuzuje odvolací soud, upříti jinaké hmotněprávní účinky. Podle §§ 863, 914 a 915 obč. zák. jest této dohodě přikládati ten smysl, že strany zamýšlely určitým způsobem omeziti pronajímatelovo právo výpovědní, že pronajímatel neměl býti oprávněn beze všeho dalšího kdykoliv ukončiti nájemní poměr prostým dáním výpovědi ve lhůtě stanovené výpovědním a stěhovacím řádem ze dne 26. června 1924, čis. 172 sb. z. a n., nýbrž že po dobu platnosti ochrany nájemníků, tudíž po dobu určitelnou, smí dáti výpověď jen z důvodů, ze kterých může soud při bytech podléhajících ochraně nájemníků uděliti svolení k výpovědi. Zákonem o ochraně nájemníků není v tomto směru omezena smluvní volnost stran, stanovená v předpisech §§ 859, 1090, 1094, 1113 a násl. obč. zák. a § 560 c. ř. s. pro byty nepodléhající ochraně nájemníků. K vůli úplnosti se podotýká, že vázanost pronajímatelova na určité důvody výpovědní není v platném právu zjevem vzácným. Podobná omezení práva výpovědního vyskytují se na př. i při bytech v domech postavených se státní podporou (srovnej § 59 nař. čis. 191/1921-§ 52 nař. čis. 160/1923, § 41 nař. čis. 57/1927 a § 41 nař. čis. 121/1928, s nimiž ve shodě jsou stanovy obecně prospěšných stavebních a bytových družstev, jak patrně z rozhodnutí čis. 4167, 7208, 7422 a 7570 sb. n. s.). Ježto v tomto sporu nebylo prokázáno, že výpověď žalovanému daná opřena jest o nějaký důvod, na základě kterého by při bytu podléhajícím ochraně nájemníků mohl dáti soud svolení k výpovědi, nemůže vzhledem k obsahu nájemní smlouvy výpověď, tak jak byla od žalobců dána, přivoditi ukončení nájemního poměru a byla právem vzhledem k zmíněné dohodě zrušena jako po hmotněprávní stránce neodůvodněná.

Čís. 8972.

I když postup pohledávky byl darováním, nebylo k jeho platnosti třeba formy notářského spisu, byl-li postup sám obchodem. Právní do-

mněnka čl. 274 obch. zák. jest vyloučena jen tehdy, je-li podle povahy právního jednání nebo podle okolností případu nepochybně zřejmo, že smlouva nemá s provozem živnosti nic společného.

S hlediska § 47 vyr. ř. stačí, že byla výhoda před právoplatností vyrovnání přislíbena; nevyhledává se, by v té době byla též skutečně poskytnuta.

Věřitel, jenž přijal nedovolenou zvláštní výhodu (§ 47 vyr. ř.), jest obmyslným držitelem ve smyslu § 335 obč. zák. a musí hraditi úroky ode dne přijetí.

(Rozh. ze dne 16. května 1929, Rv II 747/28.)

Ve vyrovnání žalující akciové společnosti byla zaplacená žalované bance, vyrovnací věřitelce, vídeňskou bankou U. superkvota 606.000 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se akciová společnost jako postupnice vídeňské banky U. na žalované vrácení oněch 606.000 Kč se 6% úroky ode dne přijetí jednotlivých splátek, odvolávajíc se na předpis § 47 vyr. ř. Žalovaná namítla mimo jiné nedostatek aktivního oprávnění žalující společnosti. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d - v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: Žalovaná vytýká především, že procesní soud zaujal nesprávné právní stanovisko v otázce aktivní legitimace ke sporu. Žalovaná namítala nedostatek aktivní legitimace k žalobě teprve při posledním ústním jednání a nabízela v tomto směru důkaz svědky, které soudu oznámí do 14 dnů. Procesní soud zjistil na základě výpovědí těchto svědků, že se postup sporné pohledávky stal ústně před podáním žaloby. Odvolací soud osvojuje si toto zjištění. Z výpovědí těchto svědků plyne, že ředitel G. jménem banky U. postoupil žalobkyni spornou pohledávku, žalobkyně se zavázala zažalovati pohledávku na své risiko, že v případě úspěšného sporu přísluší výtěžek žalobkyni, že úvěrní ústav B. jako právní nástupce banky U. a velkoakcionář žalobkyně má na výsledku sporu zájem. Z těchto zjištění jasně plyne, že nešlo o postup na oko (§ 916 obč. zák.), kteréžto právní jednání bylo by arci ničí a třetí osoba byla by oprávněna tuto námitku činiti. Rovněž nešlo podle těchto zjištění o postup zcela bezúplatný, i když podle výpovědí svědků postup v knihách žalobkyně proveden nebyl a nebyla zapísána žádná protihodnota za postoupenou pohledávku. Proto není třeba řešiti otázku, zda pro platnost postupu pohledávky darem bez skutečného odevzdání ve smyslu § 427 obč. zák. byla by nutnou forma notářského spisu (§ 1 d) čís. 76/1871 ř. zák.), hledíc k tomu, že obě smluvní strany jsou nepopřeně obchodníky a že tudíž i postup jest považovati za obchod (čl. 273, 274 a 317 obch. zák.). Při tom je zcela nerozhodno, z jakých pohnutek došlo k postupu pohledávky, zejména, zda stalo se tak proto, že vídeňské bance nevyhovovalo uplatňovati tuto pohledávku proti jiné bance. Okolnost, že postup pohledávky nebyl v knihách proveden, nenásvědčuje ještě o sobě ani bezúplatnosti postupu ani jeho předstírání. Ostatně svědek Dr. W. objasnil, proč se tak nestalo, udávaje, že pokládal zápis do knih za bezúčelný vzhledem na nejistý výsledek sporu, na spornost jsoucnosti i výše pohledávky. Mylným je názor

odvolatelky, že 606.300 Kč nelze považovati za nepřipustnou superkvotu, ježto před pravoplatností usnesení potvrzujícího vyrovnání, před 12. říjnem 1924 nebyla zapravena. V § 47 vyr. ř. není stanoveno, že zvláštní výhoda musí býti věřiteli před pravomocí potvrzovacího usnesení též skutečně již splněna. Podle doslovu zákona stačí úmluva, kterou se věřiteli poskytují zvláštní výhody. Není tedy třeba, by před pravoplatností vyrovnání nastalo též skutečné splnění, stačí, když v této době byla zvláštní výhoda závazně přislíbena (srovnej Bartsch-Pollak II. sv. str. 270). Je arci správným, že zvláštní výhoda, která nebyla dobrovolně splněna, je za podmínek §§ 46 a 47 vyr. ř. nežalovatelnou a že tedy dlužník nemůže býti právně nucen smlouvu o zvláštních výhodách dodržeti. Než tato okolnost o sobě nestačí k výkladu zákona ve smyslu stanoviska odvolatelky. Nárok žalobkyně na vrácení superkvoty není nijak dotčen tím, že banka U., vědouc o neplatnosti a nežalovatelnosti závazku, jej přes to splnila po skončení vyrovnacího řízení. Podle § 47 vyr. ř. lze požadovati zpět, co bylo plněno na základě neplatné smlouvy o zvláštních výhodách, bez ohledu na to, zda si byl splnitel vědom neplatnosti úmluvy či nikoliv. Tím vyloučeny jsou proti nároku na vrácení námitky podle § 1174 obč. zák., příp. § 1432 obč. zák., na kterýžto posléz uvedený předpis zákona se žalovaná odvolává. Tím méně může se pak žalovaná dovolávati předpisu § 1271 obč. zák., ježto ustanovení o hře a sázce nelze na tento případ vůbec použiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posoudil věc po právní stránce správně. Při tom nutno vycházeti ze skutkového zjištění odvolacího soudu, že se úmluva o poskytování zvláštní výhody stala již 10. října 1924 a že se postup zažalované pohledávky na žalobkyni nestal na oko, nýbrž, že postup byl skutečný. Netřeba se obíratí otázkou, zda postup byl úplatný či bezúplatný, neboť, i kdyby šlo o darování, nebylo by zapotřebí platnosti postupu notářského spisu podle čl. 317 obch. zák., jak již odvolací soud správně vystihl. Neprávem vytýká žalovaná, že nebylo zjištěno, že postup byl obchodem, neboť již odvolací soud poukazuje k ustanovení čl. 274 obch. zák. Právní domněnka tam vyslovená platí, jakmile jest alespoň pochybno, zda smlouva uzavřená kupcem patří k provozu jeho živnosti, a jest vyloučena jen tehdy, když podle povahy právního jednání nebo podle okolností případu jest nepochybně zřejmo, že smlouva nemá s provozem živnosti nic společného, což v souzeném případě nelze tvrditi. Předpis čl. 273 prvý odstavec obch. zák. zahrnuje v sobě též liberalitu a může proto i darování býti obchodem (srovnej rozh. nejv. s. sb. čís. 7197). Rozhodnutí nejvyššího soudu sb. čís. 7557 zde nedopadá, poněvadž v případě tam souzeném nešlo o obchod. Pokud se týče výtky žalované, že nestačilo pouhé přislíbení superkvoty, nýbrž že rozhodným jest, kdy byla skutečně dána, stačí ji poukázati na příslušné správné odůvodnění napadeného rozsudku. Pokud se týká výroku na-

padeného rozsudku o úrocích, má odvolací soud za zjištěno, že žalovaná věděla, že tu jde o nedovolenou zvláštní výhodu, a dospěl proto právem k úsudku, že jest žalovanou považovati za obmyslného držitele ve smyslu § 335 obč. zák. Žalovaná nevznesla v řízení první stolice námitky proti nároku žalobkyně na placení 6% úroku z jednotlivých splátek. Jako obmyslný držitel musí však žalovaná hraditi žalobkyni také úroky ode dne přijetí jednotlivých splátek superkvoty (§ 1437 obč. zák.). Že superkvota byla poskytnuta za výslovného souhlasu všech věřitelů, nebylo zjištěno a proto se žalovaná marně dovolává ustanovení § 46 čís. 3 vyr. ř.

Čís. 8973.

K účinnosti smlouvy ve prospěch třetí osoby se vyžaduje, by byla mezi smluvníky sjednána hlavní smlouva a by k této hlavní smlouvě byla připojena jako vedlejší ujednání smlouva ve prospěch třetí osoby. Není třeba, by třetí osoba byla již ve smlouvě individuálně určena, stačí, je-li podle objektivních známek určitelná, aniž se vyžaduje, by plnění ve prospěch třetí osoby bylo výslovně umluveno, plyne-li tento závazek z povahy smlouvy, avšak vždy musí býti zřejmo, že bylo vůlí stran, by třetí osoba dostala umluvené plnění.

(Rozh. ze dne 17. května 1929, Rv I 475/28.)

Rudolf W. a Antonín Sch. byli roku 1920 zmocněni ke koupi 128 kusů hnědouhelného těžarstva Bonifac pro zakládanou belgickou společnost. Belgická společnost vstoupila pak v život a převzala vlastnictví horního majetku. V létě 1922 stali se W. a Sch. řediteli hnědouhelného těžarstva Bonifac, jemuž náležel jen důl Pankrác. Dne 12. října 1922 uzavřeli zástupci belgické společnosti s W-em a Sch-em smlouvu o komisionářském prodeji uhlí z dolu Pankrác. Hnědouhelné těžarstvo Bonifac, zastoupené svými řediteli W-em a Sch-em uzavřelo potom dne 13. října 1922 úplně stejně znějící smlouvu o komisionářském prodeji s firmou Hermann M., jejímž jediným majitelem jest Rudolf W. a tato smlouva byla shromážděním těžarů schválena. Proti těžarstvu Bonifac byla vedena úvěrním ústavem exekuce vnucenou správou a vnuceným správcem byl ustanoven Josef H. Žalobou, o níž tu jde, zažaloval Josef H. proti pozůstalosti po Antonínu Sch-ovi saldo za dodané uhlí. Žalovaná pozůstalost namítla, že není pasivně legitimována, poněvadž smlouva ze dne 13. října 1922 byla uzavřena jen mezi Bonifacem a firmou Hermann M. a že Antonín Sch. od této firmy dostával provisi podíl za to, že smlouvu mezi těžarstvem a firmou Hermann M. po předchozím vyjednávání s belgickou společností sprostředkoval. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Jest míti především na mysli právní povahu těžarstva a skutečnost, že jako žalobce vystupuje vnucený správce. V onom směru jest nepochybné, že těžarstvo jest právnickou osobu, jež trvá i pak, když byly všechny kuxy spojeny v jedné ruce. Jako právnická osoba může jednati jen fysickými zástupci a je jisté, že byli jimi u těžarstva Bonifac Rudolf W. a Antonín Sch. Toto